

EuroStack

Bakgrund och riktning

Presentation för Cybernoden

28 maj 2025

Arman Borghem, Cleura

Daniel Melin, Safespring

EuroStack – bakgrund och riktning

1. On/Off-knappen
2. Lagarna
3. Kostnaderna
4. EuroStack

1. On/Off-knappen

NEWS

Home | InDepth | Israel-Gaza war | War in Ukraine | Climate | UK | World | Business | Politics | Culture

World | Africa | Asia | Australia | Europe | Latin America | Middle East | US & Canada

Bezos, Zuckerberg, Pichai attend Trump's inauguration

[BBC News, 20 januari 2025](#)

*Amazon – Jeff Bezos
Google – Sundar Pichai
OpenAI – Sam Altman
Apple – Tim Cook
Meta – Mark Zuckerberg*

Alla dessa deltog när Donald Trump tillträdde som president.

”It-avtal en risk för svensk beredskap”

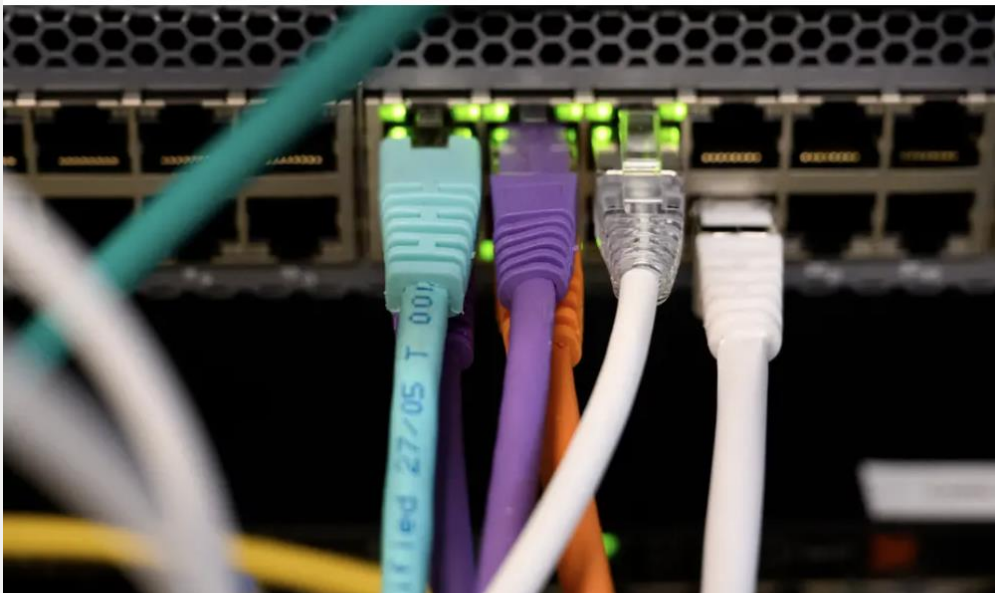

Foto: Jessica Gow/TT

Myndigheter och samhällsviktiga verksamheter som accepterar amerikanska it-bolags standardvillkor ger ifrån sig en on/off-knapp till delar av den svenska statsförvaltningen. Det skriver två advokater.

[Svenska Dagbladet, 5 mars 2025](#)

Det förefaller märkligt nog inte längre som helt osannolikt att USA:s president, som ett förhandlingsutspel i en pågående handelspolitisk diskussion eller annan typ av konflikt, genom ett presidentdekret instruerar Microsoft, Google, AWS och andra amerikanska techleverantörer att upphöra med att ge svenska myndigheter tillgång till sina tjänster.

Det får antas att dessa leverantörer förr eller senare skulle följa ett sådant direktiv, kanske inte för att de vill utan för att de måste, och att de dessutom kan göra det utan juridisk risk enligt sina standardvillkor på det sätt som vi beskrivit ovan. De kan med andra ord inte, i vart fall inte på avtalsrättslig grund, tvingas att ge svenska myndigheter åtkomst till tjänsten eller till myndighetens egen information. De kan vidare inte hållas ansvariga för den skada de därmed orsakar.

Digitala beroenden kan drabba internationella institutioner

The screenshot shows the top portion of an AP news article. At the top left is the AP logo. To its right is a navigation menu with categories: WORLD, U.S., POLITICS, SPORTS, ENTERTAINMENT, BUSINESS, SCIENCE, and MORE, each with a dropdown arrow. Below the navigation is a 'LIVE' banner with several news items: 'Trump's Middle East trip', 'Diddy' trial, Valeria Márquez, HBO Max, and Boeing. Underneath the banner, the text 'WORLD NEWS' is visible. The main headline is 'Trump's sanctions on ICC prosecutor have halted tribunal's work' in large, bold, white text on a black background.

[AP, 15 maj 2025](#)

THE HAGUE, Netherlands (AP) — The International Criminal Court’s chief prosecutor has lost access to his email, and his bank accounts have been frozen ...

Microsoft, for example, cancelled Khan’s email address, forcing the prosecutor to move to Proton Mail, a Swiss email provider, ICC staffers said ...

Microsoft did not respond to a request for comment.

[Trump] said the court’s “malign conduct” threatens “the sovereignty of the United States and undermines the critical national security and foreign policy work of the United States Government.” ...

The White House did not respond to a request for comment.

Digitala beroenden kan drabba universitet och företag

US-China tech war Tech / Tech War

Microsoft abruptly cuts services to Chinese university, genomics firm

Concerns about technological decoupling have risen after Microsoft ended commercial services for some clients in China

[South China Morning Post, 10 april 2025](#)

*Guangzhou-based Sun Yat-sen University sent a notice to faculty and students on Tuesday night stating that **Microsoft 365 services - including OneDrive, OneNote, and SharePoint - will cease operations on Thursday afternoon** ... A staff member on the university's IT help desk said it **was Microsoft's choice to terminate the school's business account** ...*

*The move comes just days after BGI Group, a **leading Chinese genomics company, suddenly lost access to its own Microsoft services, including the Outlook email system and OneDrive cloud storage platform** ...*

Microsoft did not immediately respond to a request for comment on Wednesday. It has not made any public statements explaining the reason for the suspensions.

Digitala beroenden kan drabba nationer

PCMag UK > News

Adobe Pulls All User Access in Venezuela Due to US Sanctions

The company is also refusing to offer customer refunds on paid subscriptions, pointing to the sanction order from the Trump administration, which was issued in August. User access to free products in Venezuela will be blocked as well.

[PCMag UK, 8 oktober 2019](#)

FINANCIAL TIMES

[Financial Times, 9 mars 2025](#)

EU defence [+ Add to myFT](#)

Can the US switch off Europe's weapons?

Long hooked on American defence exports, allies feel buyers' remorse over hardware dependent on Washington support

MENU

POLITICO

LOG IN

EUROPE

Home Latest news EU-US relations German election War in Ukraine Newsletters Podcasts

NEWS > DEFENSE

US curtails Ukraine access to satellite imagery

Maxar, a leading provider of commercial satellite imagery to Ukrainian users, says the Trump administration suspended access in Ukraine.

[Politico, 7 mars 2025](#)

The Washington Post
Democracy Dies in Darkness

Trump tariffs Global economy U.S. imports Trade demands Tariff pause Impact on pi

EXCLUSIVE

U.S. pushes nations facing tariffs to approve Musk's Starlink, cables show

Some countries have turned to the satellite internet firm in conjunction with trade talks, State Department staffers wrote. The U.S. has a strategic interest in countering Chinese internet providers, but Musk's role complicates the picture.

May 7, 2025

[Washington Post, 7 maj 2025](#)

Digitala beroenden kan drabba nationer

USA kan lukke Danmark ned på en time, siger ekspert

Der er ingen konkret trussel fra USA om at "trække stikket" til Danmark – men eksperter er enige om, at man bør se sig om efter alternativer.

Danmark er dybt afhængig af de amerikanske techvirksomheder, og det kan blive et problem, mener flere eksperter, som TV 2 har talt med. Foto: TV 2 Grafik / Janne Bekker

[TV2.dk](https://www.tv2.dk), 10 april 2025

Danmark är "djupt beroende" av USA

Det råder ingen tvekan om att USA potentiellt har en stor knapp att trycka på när det gäller amerikanska teknikföretag, om de skulle bestämma sig för att göra det.

- Om amerikanerna bestämmer sig för att stänga ned amerikanska molntjänster klockan åtta på måndag morgon, kommer Danmark att stå stilla klockan nio, säger [Jacob Herbst, talesperson för danska regeringens cybersäkerhetsråd och CTO för cybersäkerhetsföretaget Dubex].

Danska företag och offentlig sektor är "djupt beroende" av amerikanska molntjänster från till exempel Microsoft och Apple, förklarar han.

Trump: EU är värre än Kina

The screenshot shows the top of a Politico news article. At the top left, there is a search icon and the word 'MENU'. To its right is a dropdown menu showing 'EUROPE' with a small downward arrow. The word 'POLITICO' is prominently displayed in red. To the right of the logo is a 'LOG IN' button. Below the navigation bar, there is a horizontal menu with links for 'Home', 'Latest news', 'EU-US relations', 'War in Ukraine', 'Romania election', 'Poland election', and 'Newslet'. The main headline reads 'Trump: The EU is 'nastier than China''. Below the headline, a sub-headline states: 'U.S. president launches blistering new trade attack against Brussels, as he agrees to cool tariff war with Beijing.'

U.S. President Donald Trump said Monday that the European Union is worse than China, hours after Washington and Beijing agreed to slash respective punitive tariffs and de-escalate their trade war.

"European Union is in many ways nastier than China, okay?" Trump said, as he lashed the bloc. "Oh, they'll come down a lot. You watch. We have all the cards. They treat us very unfairly."

[Politico, 12 maj 2025](#)

Nederländerna, Tyskland och Danmark agerar

 Reuters My News

Dutch parliament calls for end to dependence on US software companies

By Toby Sterling

March 19, 2025 5:32 PM GMT+1 · Updated 2 months ago

[Reuters, 19 mars 2025](#)

 Bloomberg Subscribe

Trump's Tariffs: Fresh Threats | US-UK Pact | US-China Tariff

Politics | Europe

Germany's Merz Says US Tech Perks Could Be Target in Trade War

[Bloomberg, 26 maj 2025](#)

Version2

Minister vil bekæmpe tech-afhængighed: Arbejder på exit-plan fra amerikansk cloud

Digitalisering · 25. april kl. 10:41 · 5 kommentarer

[Version2, 25 april 2025](#)

Microsofts tillkännagivande

Analys av Microsofts nya “europeiska digitala åtaganden”

Publicerad: 5 maj 2025 / Uppdaterad: 9 maj 2025
Kategori: Perspektiv

- 1 EU Data Boundary
- 2 Investeringar i Europa
- 3 Europeiska lagar och avtal
- 4 En europeisk övervakande styrelse
- 5 Bestrida order om att stänga av tjänsterna
- 6 Partnerskap för kontinuitet, lagring av kod
- 7 Säkerhet och kryptering
- 8 Slutsatser
- 9 Ytterligare läsning

- För vissa åtgärder anges inte ens vilket problem åtgärden är avsedd att lösa.
- Andra åtgärder må vara dyra, utan att lösa grundproblemet.
- Microsofts inställning till att följa lagen är särskilt intressant. Företagets President Brad Smith har i ett kongressförhör uppgett: *”Det finns två typer av länder i världen, de som kräver efterlevnad av alla lagar de stiftar och de som stiftar vissa lagar men inte alltid kräver att de efterlevs.”*

[Analys av Microsofts nya “europeiska digitala åtaganden”](#)

2. Lagarna

GDPR – övervakning från tredjeland

Amerikanska myndigheter kan tvinga amerikanska molnbolag att lämna ut data **även om denna data lagras på europeiska dotterbolags servrar i EU.**

Det kallas extraterritoriell lagstiftning.

GDPR anger att biträden (t.ex. molnleverantörer) ska **vidta åtgärder för att säkerställa** att personal endast behandlar personuppgifter enligt kundens instruktioner, såvida inte **EU-rätten** eller en **medlemsstats nationella rätt** ålägger personalen att göra något annat.

Se artikel 28.3 a, 29 och 32.4 GDPR.

Se även rapporten Vad din verksamhet behöver veta om det tredje adekvansbeslutet.

Missbruk av amerikansk övervakning 1/2

- I oktober 2015 framkom att NSA brutit mot ett övervakningsavtal med sin tyska motsvarighet. Nästan 70 % av de selektorer som Tyskland undersökte, och som NSA ville bedriva övervakning mot, avsåg regeringsorgan i EU-länder. Även europeiska företag var måltavlor.

Källa: Spiegel, [Sonderermittler spricht von klarem Vertragsbruch der NSA](#).

- I juli 2020 avslöjades att en amerikansk säkerhetstjänst olagligen upprättat underrättelserapporter om journalister.

Källor: The Washington Post, [DHS compiled 'intelligence reports' on journalists who published leaked documents](#) och Lawfare, [What If J. Edgar Hoover Had Been a Moron?](#).

Missbruk av amerikansk övervakning 2/2

- I juni 2021 publicerade Microsofts President Brad Smith en debattartikel i Washington Post där han beskrev hur missbruket av hemlig övervakning fortgått under såväl Trump som tidigare presidentadministrationer.

Källa: *The Washington Post*, [The Secret Gag Orders Must Stop](#).

- I maj 2023 avslöjades att FBI gjort fler än 278 000 otillbörliga sökningar i en underrättelsedatabas med FISA 702-information.

Källor: *The Wall Street Journal*, [FBI Searched Jan. 6 Rioters and George Floyd Demonstrators in Spy Database](#) och *The Register*, [FBI abused spy law but only like 280,000 times in a year](#). *The Register* [rapporterar vidare](#) att det bland de övervakade fanns en amerikansk senator, en delstatssenator och en domare på delstatsnivå.

Lämplighetsbedömning enligt OSL 1/3

[Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter, prop. 2022/23:97](#)

År 2023 infördes en sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 2 a § offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Sekretessbelagda uppgifter får lämnas till en it-leverantör om utkontrakteringen klarar en **lämplighetsbedömning**.

Lämplighetsbedömningen bör avse **samtliga omständigheter** som är relevanta för utkontrakteringen.

Lämplighetsbedömning enligt OSL 2/3

[Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter, prop. 2022/23:97](#)

En mängd omständigheter ska beaktas för att säkerställa ett ändamålsenligt skydd, relaterat till:

- myndigheten,
- **tjänsteleverantören,**
- arten och omfattningen på informationen som lämnas ut,
- intresset som sekretessen skulle ha skyddat,
- **it-tjänsten i fråga,**
- **avtalsförhållandet** mellan myndigheten och tjänsteleverantören,
- **den allmänna nationella och internationella säkerhetssituationen.**

Lämplighetsbedömning enligt OSL 3/3

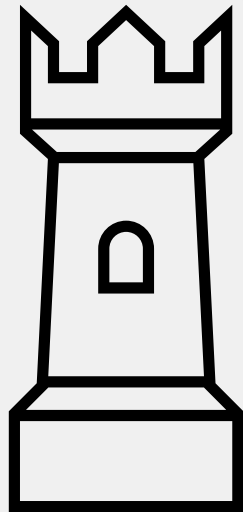
[Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter, prop. 2022/23:97](#)

Myndigheten ska dessutom beakta:

- **faktorer för att säkerställa förutsägbarhet och säkerhet vid uppgiftshanteringen,**
- **avtalsvillkor som riskerar att beröva den offentliga myndigheten kontrollen över informationen,**
- tjänsteleverantörens affärsmodell,
- om utkontrakteringen kan öka riskexponeringen för den utlämnade informationen, till exempel **om informationen är samlokaliserad** med information som tillhör andra myndigheter eller organisationer,
- de **geografiska platser** där informationen ska behandlas,
- om **underleverantörer** potentiellt kan få tillgång till informationen.

NIS2 – ny cybersäkerhetslag 1/2

Artikel 21.2 – grundläggande åtgärder ska utvärderas och innefatta

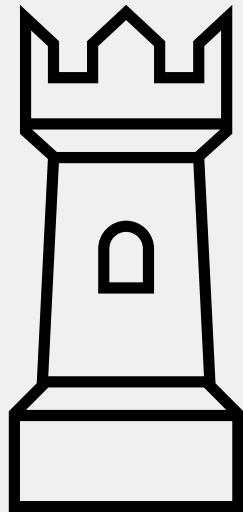
1. incidenthantering,
2. **kontinuitetshantering,**
3. **säkerhet i leveranskedjan,**
4. säkerhet vid förvärv, utveckling och underhåll av nätverks- och informationssystem inklusive hantering av sårbarheter och sårbarhetsinformation,
5. strategier och förfaranden för användning av kryptografi och kryptering,
6. personalsäkerhet,
7. strategier för åtkomstkontroll och tillgångsförvaltning,
8. säkrade lösningar för kommunikation, och
9. lösningar för autentisering.

Åtgärderna ska utgå från ett allriskperspektiv och en riskanalys och vara proportionella i förhållande till risken.

NIS2 – ny cybersäkerhetslag 2/2

Artikel 21.1 – Riskhanteringsåtgärderna ska bl.a. syfta till att förhindra eller minimera incidenters **påverkan på mottagarna av verksamhetens tjänster.**

När en verksamhet bedömer vilka åtgärder som är tillräckliga ska verksamheten beakta att **incidenter kan få samhällseliga och ekonomiska konsekvenser.**

NIS2 kräver alltså hänsyn till **mer än bara egenintresset.**

Nationell strategi för cybersäkerhet 1/3

Avser 2025–2029

- Försämrat säkerhetspolitiskt läge
- Ökade cyberhot
- Högre krav på Sveriges förmåga att skydda och stärka samhällets funktioner – även i cyberdomänen

Nationell strategi för cybersäkerhet 2/3

- **Verksamheter blir sårbara om de inte har beaktat sina beroenden till externa it-drifttjänster och leverantören misslyckas med att leverera sin tjänst.**
- **Verksamheter riskerar att sakna alternativa lösningar.**
- **Det kan innebära allvarliga risker om många organisationer är beroende av samma tjänst.**
- **Vid en oligopol- eller monopolsituation minskas kundens flexibilitet och valmöjligheter.**

[Nationella cybersäkerhetsstrategin, s. 21](#)

Nationell strategi för cybersäkerhet 3/3

[Nationella cybersäkerhetsstrategin, s. 21](#)

- Beroenden av digitala tjänster från organisationer baserade i tredjeland, kan vara olämpliga och utgöra en **sårbarhet som kan användas som politiskt påtryckningsmedel.**
- Okända brister samt brister i kravställning mot **en it-leverantör med många kunder riskerar att leda till stora störningar** inom såväl privat som offentlig sektor i Sverige.
- Konsekvensen av att **licensavgifter höjs, eller att tjänster upphör**, riskerar också bli stora.

Det oväntade har blivit det normala

- **Brexit** (folkomröstning 2016, verkställdes 2020)
- **Trump blir USA:s president** (2017–2021)
- **Covid-19-pandemin** (2020–2023)
- **Rysslands storskaliga invasion av Ukraina** (2022–)
- **Microsoft hackas, kritiseras hårt** (2023–2024)
- **USA:s övervakningssystem hackas** (2024)
- **Trump blir USA:s president igen** (2025–)

3. Kostnaderna

Tyska federala statens Microsoft-kostnader

heise online + Abo 🔍

Germany: License costs for Microsoft at a high level, overall new record

The Ministry of Finance initially wanted to keep the figures for 2023 secret, but the protest was too great. One budget politician speaks of exploding costs.

🇩🇪 🛡️ 🔊

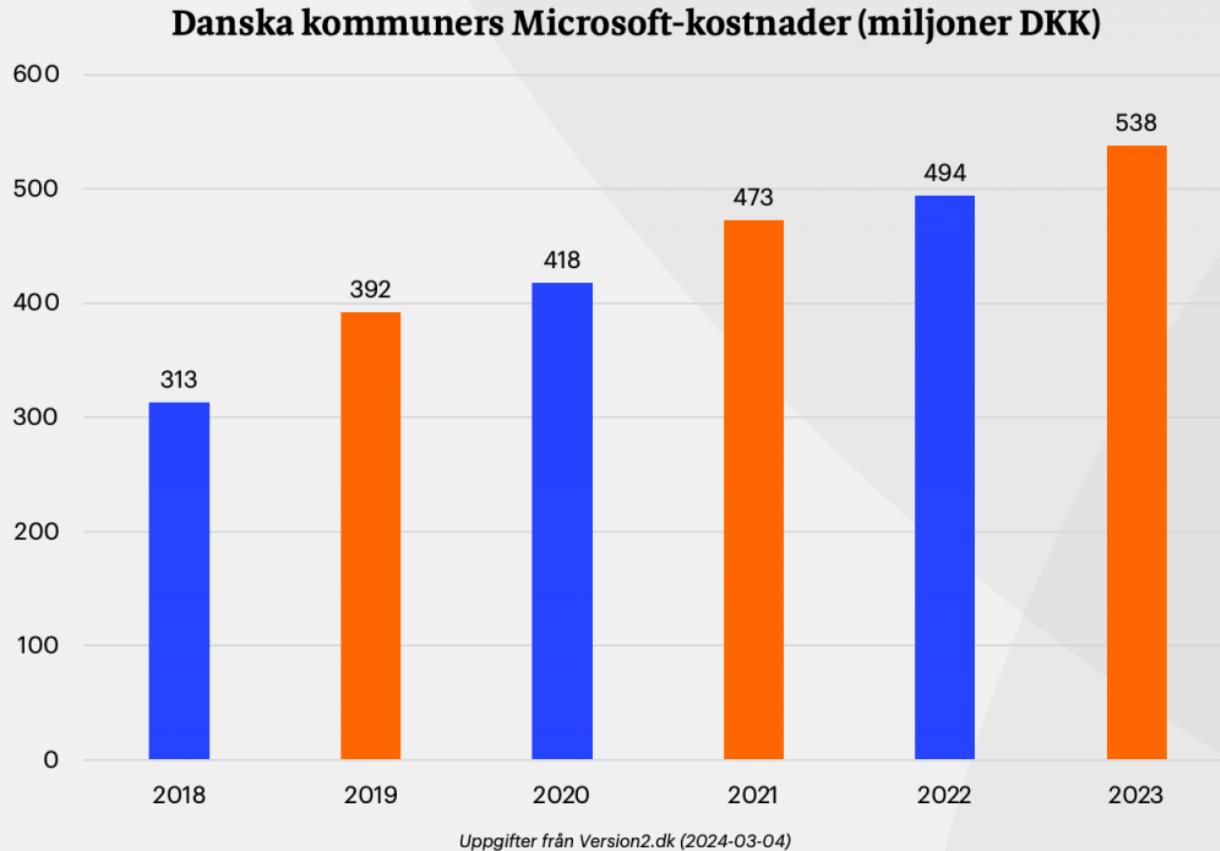
“Perli has been asking the executive branch about the costs [of the federal administration for software licenses and IT services such as consulting, maintenance and cloud or server services], which are rising massively every year, since 2018.”

”... based on the figures provided, Microsoft costs have risen sharply by more than 250% since 2017 ...”

[heise online, 1 juni 2024](#)

Danska kommuners Microsoft-kostnader

År 2018 betalade danska kommuner minst 313 miljoner danska kronor till Microsoft, år 2023 ligger siffran på cirka 538 miljoner.

En ökning **med över 70 procent** på sex år.

Danmarks liberala digitaliseringsminister har till Version2 **kommenterat beroendet** som ”i grunden **problematiskt**” och sagt att ”När teknikjättar använder sin dominerande ställning för att höja priserna utan att vi kan välja bort dem, **måste vi spendera ännu mer skattepengar utan att få mer för pengarna.**”

Microsoft själva ser inga problem med prissättningen, som de har **beskrivit som ”rättvis**”.

Region Köpenhamn säger upp 150 personer

VERSION2

Amerikanske it-giganter dominerer danske myndigheder: »Der er nu en monopollignende tilstand«

Digitalisering | 27. oktober 2023 kl. 05:00 | 13

I oktober 2023 rapporterade [danska medier](#):

“Den offentliga sektorn upplever stora prisökningar på it-licenser, så stora att Region Hovedstaden i Danmark under våren sade upp 150 medarbetare.”

Det var inte särskilt avancerade lösningar som berördes, utan [helt basala system som nu kostade mer än förut](#).

4. EuroStack

